

การจัดบริการวัคซีนขั้นพื้นฐานแก่เด็กแรกเกิดถึง 5 ปี ในชนเผ่าม้ง
VACCINE SERVICE IN HILL TRIBE NEWBORN TO 5 YEARS OLD

อภิญญา ใจดี, รุ่งโรจน์ พันธุ์ดี, ภัทรพร ยาวีราข
โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบ้านปางค่า จังหวัดพะเยา

เพื่อศึกษากระบวนการแก้ปัญหาการจัดบริการให้วัคซีนขั้นพื้นฐานในเด็กอายุแรกเกิดถึง 5 ปี การศึกษาเชิงปฏิบัติการ (Action research) โดยใช้กระบวนการ P-D-C-A และเปรียบเทียบผลการใช้กระบวนการแก้ปัญหาการจัดบริการให้วัคซีนขั้นพื้นฐาน ในเด็กอายุแรกเกิดถึง 5 ปี ชนเผ่าม้ง หมู่ที่ 6 ตำบลผาช้างน้อย อำเภอปง จังหวัดพะเยา กลุ่มตัวอย่าง คือ ประชาชนที่อาศัยอยู่หมู่ที่ 6 ตำบลผาช้างน้อย อำเภอปง จังหวัดพะเยา 1,020 คน คัดเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง ได้แก่ เด็กอายุแรกเกิดถึง 5 ปี 338 คน ผู้ปกครอง 125 คน อสม. 12 คน ผู้นำชุมชน 3 คน ครู กศน. 1 คน ผู้ดูแลเด็ก 2 คน สํารวจข้อมูลจากสมุดบันทึกอนามัยแม่และเด็ก การประชุมกลุ่ม การจดบันทึกการสนทนา รวมถึงการศึกษาเอกสารวิชาการและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง วิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหาและเชิงพรรณนา

ผลการศึกษาพบว่า กระบวนการแก้ปัญหาการจัดบริการให้วัคซีนขั้นพื้นฐานในเด็กอายุแรกเกิดถึง 5 ปี โดยใช้กระบวนการ P-D-C-A คือ 1) กลวิธีเพิ่มช่องทางติดต่อสื่อสารด้วยสายด่วนวัคซีน เพื่อแก้ปัญหาการเข้าถึงบริการของพื้นที่ห่างไกลโดยใช้โทรศัพท์ในการติดต่อสื่อสาร 2) กลวิธีแกนนำติดตามวัคซีน เพื่อแก้ไขปัญหาอุปสรรคการสื่อสารด้านภาษาชนเผ่าของเจ้าหน้าที่กับผู้ปกครอง เพื่อสร้างแกนนำชุมชนที่เป็นชนเผ่าที่เข้าใจวัฒนธรรมชนเผ่า ความเชื่อ โดยชักจูงให้นําเด็กมารับวัคซีน 3) กลวิธีระบบฐานข้อมูลวัคซีนที่ทันสมัย เพื่อแก้ไขปัญหาระบบข้อมูลวัคซีนไม่ทันสมัย ไม่สามารถนำมาใช้ประโยชน์ในการดำเนินการด้านวัคซีน 4) การจัดบริการเชิงรุกในพื้นที่ เพื่อแก้ปัญหาการเข้าถึงบริการรับวัคซีนที่ยากลำบากในพื้นที่ทุรกันดารห่างไกล ผลการดำเนินการพบความครอบคลุมการได้รับวัคซีนขั้นพื้นฐานแต่ละช่วงอายุของเด็กแรกเกิดถึง 5 ปี เพิ่มขึ้นในปี 2557 ร้อยละ 100 (ปี 2554 ร้อยละ 44.83) ช่วงอายุ 2 ปีเต็ม ร้อยละ 81.82 (ปี 2554 ร้อยละ 84) ช่วงอายุ 3 ปีเต็ม ร้อยละ 100 (ปี 2554 ร้อยละ 70.83) และในช่วงอายุ 5 ปีเต็ม ร้อยละ 60 (ปี 2554 ร้อยละ 27.27) สรุปกระบวนการแก้ปัญหา การจัดบริการให้วัคซีนขั้นพื้นฐานในเด็กอายุแรกเกิดถึง 5 ปี โดยใช้กระบวนการ P-D-C-A สามารถสร้างเป็นแนวทางการปฏิบัติที่สามารถทำต่อเนื่องในพื้นที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

คำสำคัญ: วัคซีนขั้นพื้นฐาน ชนเผ่า กระบวนการ P-D-C-A